

Dag Applaus!-begeleider,

Met APPLAUS! creëren Kaaitheater, Kunstenfestivaldesarts, Bronks, KVS en Beursschouwburg oefenkansen Nederlands. Tijdens de Applaus!-workshops ontdekken anderstaligen de kunsthuisen op een unieke manier. Tegelijkertijd oefenen ze Nederlands. Ze leren elkaar en het artistieke van Brussel kennen terwijl ze de kunstplekken ontdekken. Het zelfvertrouwen om Nederlands te spreken en deel te nemen aan culturele activiteiten, staan centraal. Als begeleider krijg je de volledige vrijheid om deze workshops in te vullen.

Welke woordenschat en werkvormen kan je gebruiken? Hoe zorg je ervoor dat je groep Nederlands kan oefenen? Hoe ga je om met verschillende taalniveaus? Hoe stimuleer je gesprekken? In deze gids geven we je tips en tools om je workshop uit te werken. Je vindt ook enkele kant-en-klare oefeningen die je kan gebruiken in je workshop.

Deze gids geeft je een leidraad om van elke workshop een cultureel bad én een ideale oefenkans te maken!

APPLAUS!

INHOUD

- 1 Afspraken met kunsthuis
- 2 Hoe gebruik je de gids?
- 3 Tips
  - 3.1 Creëer een veilige sfeer
  - 3.2 Spreek Duidelijk Nederlands
  - 3.3 Werk op maat van beginners
- 4 De kunsthuisen

1. AFSPRAKEN MET KUNSTHUIS

1 kunsthuis

Alle workshops gaan door in 1 kunsthuis. Wil je graag een workshop op verplaatsing doen in een ander kunsthuis? Vraag het aan de publiekswerker en bespreek het met je groep.

1, 2, 3, 4 of 5 workshops

Elke Applaus!-reeks telt 1 tot 5 workshops inclusief een voorstelling. Bekijk met de publiekswerker hoeveel workshops zijn afgesproken met de organisatie en hoe lang elke workshop duurt. Daarna kan je de gids gebruiken om elke workshop samen te stellen. Kies samen met je groep welke voorstelling jullie willen zien.

2 begeleiders

Je staat er niet alleen voor. Je begeleidt de workshops samen met een andere begeleider. Spreek samen af hoe jullie de workshops willen aanpakken en invullen.

2. HOE GEBRUIK JE DE GIDS?

De gids is ingedeeld in 3 thema's voor workshops, een voorstelling en een rondleiding in een kunsthuis. Voor elke workshop zijn er specifieke doelen en inhoudelijke onderwerpen. Bij elk onderwerp kan je kiezen uit verschillende werkvormen die passen bij de groep en jezelf. Bij sommige werkvormen is er extra materiaal voorzien in bijlage. Dit wordt aangeduid met een icoon van een paperclip (📎).

Deze gids geeft een leidraad en structuur bij elke workshop. Zo heb je voldoende inspiratie en een houvast om elke workshop in te vullen en tot een oefenkans te maken. Alle werkvormen zijn op maat van beginners in de Nederlandse taal. Er zijn ook soms opties om het aan te passen naar deelnemers met een hoger taalniveau. Deze werkvormen zijn aangeduid met het label 'extra'.

Ook bij de woordenschat is er soms extra woordenschat voorzien voor hogere niveaus.

Voel je vrij om zelf elke workshop in te vullen, werkvormen uit te vinden of aan te passen en ander materiaal aan te brengen. De gids is enkel een hulpmiddel.

Thema's workshops	Inhoud	Bijlagen
Introductie in cultuur	<ul style="list-style-type: none"> • Kennismaking • Woordenschat cultuur • Aanbod kunsthuizen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Personenbingo 2 Woordenschatkaarten theater 3 Woordenschatkaarten podiumkunsten 4 Voorstelling kiezen: basis 5 Voorstelling kiezen: extra

APPLAUS!

Intro gids

		6 Woordenschatkaarten thema's en vormen
Wegwijs in de kunsthuizen	<ul style="list-style-type: none"> • Emoties	7 Woordenschatkaarten emoties 8 Foto's appelsien 9 Emoties linken: basis 10 Emoties linken: extra
	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie vragen & tickets kopen	11 Woordenschatkaarten info vragen 12 Dialogen - Ik zoek een theatervoorstelling: basis - Ik zoek een theatervoorstelling: extra - Aan de infobalie van een kunsthuis: extra - Kaarten kopen: basis - Kaarten kopen: extra - Kaarten reserveren: basis - Kaarten reserveren: extra - Aan de ingang van de zaal: basis - Aan de ingang van de zaal: extra 13 A-B fiches 14 Beeldverhaal 15 Personages
De kunst van verhalen brengen	Theater en storytelling: <ul style="list-style-type: none"> • Opwarmen • Verhaal creëren • Verhaal vertellen	16 Ik ga naar een optreden en neem mee...: basis 17 Ik ga naar een optreden en neem mee...: extra 18 Verkleedspel instructies 19 Personen beschrijven: basis 20 Personen beschrijven: extra
Rondleiding kunsthuis		21 Vraagkaarten bij rondleiding 22 Personages (zie bijlage nr. 15)
Beleving rond de voorstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Voorgesprek • Nagesprek	23 Do's & don'ts voorstelling 24 Nabespreking voorstelling 25 Vraagkaarten: Voorstelling nabespreken

3. TIPS

CREËER EEN VEILIGE SFEER

Een taal spreken die je niet beheerst, vraagt heel wat moed. Stel je groep op hun gemak en zorg ervoor dat ze zich veilig voelen om Nederlands te durven spreken. Hoe doe je dat? Met deze 4 tips!

☀ Fouten maken mag

Iemand die de taal nog aan het leren is, maakt fouten. Dat hoort erbij en is een kans om iets nog beter te leren. Zorg ervoor dat de anderstalige beseft dat fouten maken mag.

Verbeter dus subtiel en impliciet. Herhaal de fout in de juiste vorm en verbeter niet alles.

- Deelnemer: “Ik vorige week een voorstelling bezoeken.”
- Begeleider: “Ah ja? Welke voorstelling heb je bezocht?”

☀ Zorg dat iedereen kan volgen

Soms kan je zo hard opgaan in het vertellen over je passie. Blijf alert en zie dat elke deelnemer kan volgen. Vraag dit ook expliciet. Het is niet omdat ze ja-knikken dat ze je begrijpen.

☀ Geef positieve feedback en toon dat je luistert

Positieve feedback zorgt voor zelfvertrouwen en dat zorgt er dan weer voor dat je deelnemers meer Nederlands durven spreken.

☀ Blijf neutraal

Er mag gediscussieerd worden maar waak erover dat het gesprek niet emotioneel beladen wordt en dat de veilige sfeer niet in het gedrang komt. Kies zelf zeker geen partij.

SPREEK DUIDELIJK NEDERLANDS

Nu iedereen zich veilig voelt, is het ook fijn als ze je begrijpen. Maak je Nederlands zo toegankelijk mogelijk met deze tips:

☀ Hou je uitleg kort

Iemand met een laag taalniveau kan maximum 10 min aandachtig luisteren.

☀ Hou het simpel maar niet kinderachtig

- Alsof je zou spreken tegen een vriend: geen woorden als ‘reeds’, ‘echter’, ...
- ‘Lichaam’ is gemakkelijker dan ‘gestel’.

☀ Spreek nooit kromtaal

- Voorbeeld

Niet: Jij. Hier. Wachten.

Maar: Wacht jij hier?

- Voorbeeld

Niet: De artiest op podium veel dansen.

Maar: De artiest danst veel op het podium.

Zinnen in kromtaal zijn niet duidelijk en bovendien leren de deelnemers zo geen correct Nederlands.

☀ Vermijd figuurlijk taalgebruik

‘Wat symboliseert dit?’ is gemakkelijker dan ‘Wat gaat daar achter schuil?’.

☀ Gebruik gebaren en visuele ondersteuning

Toon waar het decor is en gebruik de attributen van het kunsthuis. Ga naar het onthaal en de vestiaire om uit te leggen waarvoor het dient. Duid op het programma aan wat je vertelt.

☀ Gebruik transparante of universele woorden

- ‘Positie’ is gemakkelijker dan ‘houding’.

- ‘Acteur’ is gemakkelijker dan ‘toneelspeler’.

☀ Maak korte zinnen

- Voorbeeld

Niet: Samen met Matteo Simoni vervoegen Marie Vinck en Stef Aerts voor dit project het Amsterdamse ITA-ensemble: zij nemen drie van de vele personages voor hun rekening die een web van gesprekken en confrontaties rondom Freud spinnen.

Maar: Matteo Simoni, Marie Vinck en Stef Aerts brengen dit project samen met het Amsterdamse ITA-ensemble. Zij spelen 3 van de vele personages. Samen creëren ze gesprekken en confrontaties rond Freud.

☀ Herhaal

Iemand met een laag taalniveau vindt herhaling niet saai.

Zijn er lesgevers aanwezig? Vraag hen eventueel om iets in eenvoudige taal te herhalen.

☀ Spreek langzaam en duidelijk

Tijdsnood? Hou je spreektempo toch traag. Het is oké als je niet alles afwerkt.

☀ Hou rekening met de voorkennis van je doelpubliek

Niet iedereen weet wie Louis Vanhaverbeke is, niet iedere cultuur kent het concept theater.

WERK OP MAAT VAN BEGINNERS

Hoe stimuleer je een gesprek en creëer je interactie bij lagere taalniveaus? Deze tips zijn in het algemeen ook nuttig bij hogere niveaus Nederlands.

✦ Haal gespreksonderwerpen uit de groep

Luister aandachtig naar je deelnemers en speel in op wat er leeft in de groep. Spreek zoveel mogelijk over concrete onderwerpen.

✦ Laat iedereen aan het woord en stimuleer interactie

Gebruik de werkvormen in de gids om zoveel mogelijk interactie te creëren. Laat de deelnemers elkaar ook vragen stellen.

Hou je verwachtingen voor beginners realistisch. Ze zullen voornamelijk woorden en korte zinnen in het Nederlands gebruiken.

✦ Geef de moedertaal van je deelnemers een plaats

Zet de deelnemers zoveel mogelijk aan om in het Nederlands te omschrijven, synoniemen te zoeken, lichaamstaal te gebruiken, ... Maar laat hen zeker ook hun contact- of thuistaal gebruiken en toon er interesse voor.

✦ Herhaal woordenschat

Zorg ervoor dat deelnemers woordenschat en inhoud uit de eerste workshop kunnen gebruiken of toepassen in de verschillende workshops. Herhaling en geduld zijn cruciaal. Selecteer bij beginners slechts enkele woorden waarvan je wil dat ze ze onthouden en herhaal deze continu. Wees niet te ambitieus in de hoeveelheid nieuwe woorden die je ze wil aanbrengen.

✦ Stel meer concrete vragen

Concrete vragen zijn eenvoudiger om op te antwoorden dan open vragen. Het is minder bedreigend en je betreft de persoon toch bij het gesprek.

• Voorbeeld

Niet: “Wat vind je van theater?”

Maar: “Ben je al eens naar het theater geweest”, “Wat weet je over theater?”, “Wat denk je dat je tijdens de voorstelling zal zien?”

Voor hogere niveaus stimuleren open vragen veel meer interactie. Open vragen geven de deelnemers de kans om uitgebreid te antwoorden en stimuleren de interactie meer dan een gesloten, ja/nee-vraag. Open vragen beginnen bijvoorbeeld met de vraagwoorden ‘wat’, ‘wie’, ‘wanneer’, ‘waar’, ‘welke’, ‘waarom’, ... ?

✦ Geef opdrachten en ondersteunend materiaal

Geef de deelnemers de kans om input te geven. Laat ze zelf presenteren, creëren, zoeken en ondersteun de moeilijke inhoud zoveel mogelijk met visueel gespreksmateriaal en

APPLAUS!

Intro gids

woordenschat. Het is belangrijk dat je hen dit zoveel mogelijk laat voorbereiden met onder meer meerkeuzevragen en visuele ondersteuning.

- Voorbeeld:

Niet: “Wat vind je van de voorstelling?”

Maar: “Ik vond de voorstelling ...”

- Interessant
- Spannend
- Mooi
- Ontroerend

🌟 Geef voldoende rustpauzes

Voor beginners is het heel intensief om een lange tijd Nederlands te horen, te lezen en te gebruiken. Geef hen de kans om even te pauzeren en hun eigen moedertaal te spreken. Varieer ook voldoende in werkvormen.

4. DE KUNSTHUIZEN

De kunsthuisen geven deze oefenkans een unieke omgeving! Elk kunsthuis heeft zo zijn meerwaarde om Nederlands in de praktijk te brengen in een realistische context: de podia, de backstage, de attributen, ... Bekijk bij elke workshop hoe je de omgeving en het materiaal zoveel mogelijk kan gebruiken.

KAAITHEATER

Rondleiding

De rondleiding gaat langs de verschillende zalen, bekijkt de techniek en loges van artiesten.

Beschikbare ruimtes

- Forum (eerste verdiep, bereikbaar met lift)
  - ▶ goede ruimte voor projecties
  - ▶ ruimte kan opgesplitst worden in twee delen
  - ▶ je kan er werken aan een tafel of rondlopen voor een spel
- De scène is vaak niet beschikbaar door drukke programmatie in Kaaitheater. Check bij de publiekswerker wanneer je de scène kan gebruiken voor theater, dans of iets anders.
- Dialogen kan je inoefenen aan de balie, de vestiaire en de ingang van de zaal.

APPLAUS!

Intro gids

BRONKS

Beschikbare ruimtes

- Kleine zaal 1 en/of kleine zaal 2 (= blackbox zaal)
  - ▶ Met de licht- en geluidinstallatie kan je theater maken 'in de spotlight'
  - ▶ Projecteren is niet mogelijk. Wel in de vergaderzaal maar niet aan te raden!
- Theaterzaal vaak niet beschikbaar door artiesten in residentie of drukke programma

Materiaal

Kostuums, pruiken en allerhande props (= valiezen, pistooltjes,...).

KVS

Rondleiding

De rondleiding start in KVS_BOL (met de grote zaal) en gaat via een ondergrondse gang naar KVS_BOX.

Beschikbare ruimtes

- Café in KVS_BOX
  - ▶ Gezellige ruimte maar biedt minder bewegingsruimte. Check op tijd bij de publiekswerker of de theaterzaal in KVS_BOX vrij is.
  - ▶ Pluspunt van deze ruimte is de scène.
- Dialogen kan je inoefenen aan de balie in de KVS_BOL

BEURSSCHOUWBURG

Rondleiding

De rondleiding toont het gebouw, de verschillende ruimtes, het dakterras met uitzicht, artiestenmuur en -loges en de techniekruimte.

Beschikbare ruimtes

- Check goed op tijd bij de publiekswerker of de volgende ruimtes beschikbaar zijn:
  - ▶ Het Beurscafé (met podium)
  - ▶ De Gouden Zaal
  - ▶ De Zilveren Zaal

In alle ruimtes is projectie mogelijk, geluid en lichtinstallatie.

- Dialoog aan de infobalie is niet mogelijk

APPLAUS!

Intro gids

Materiaal

Met verschillende materialen (verhoogde toog, lamp, stoel,...) kan je een infobalie creëren.

CONTACT

Kaattheater - hilde.peeters@kaaitheater.be

KVS - delphine.somers@kvs.be

Bronks - hiske@bronks.be

Beursschouwburg - tickets@beursschouwburg.be

Kunstenfestivaldesarts - anne@kfda.be

APPLAUS!

Gids voor begeleiders

1. WORKSHOP: INTRODUCTIE IN CULTUUR

1.1. DOELEN VAN DE WORKSHOP

- De deelnemers en begeleiders leren elkaar beter kennen.
- De begeleiders maken afspraken met de deelnemers over het verdere verloop van de workshops.
- De leefwereld van de deelnemers dichterbij theater brengen.
- Vertrouwd raken met de woordenschat rond theater in het Nederlands.
- De deelnemers weten wat een kunsthuis is en hoe dat eruit ziet.
- De deelnemers weten wat het aanbod van een kunsthuis is en hoe ze dat kunnen raadplegen.

1.2. INHOUD VAN DE WORKSHOP

Thema	Werkvormen	Timing	Bijlages
Kennismaking afspraken en	<ul style="list-style-type: none"> • Zoek de leugen • Naamcirkel • Personenbingo • Verhalen uit mijn cultuur	45'	1. Personenbingo
Woordenschat	<ul style="list-style-type: none"> • Memory • Pictionary • Woorden uitbeelden • Zeg eens euh!	60'	2. Woordenschatkaarten theater 3. Woordenschatkaarten podiumkunsten
Aanbod kunsthuisen bespreken en voorstelling kiezen	<ul style="list-style-type: none"> • Kies en promoot je voorstelling • Zoek een voorstelling op maat	60'	4. Voorstelling kiezen: basis 5. Voorstelling kiezen: extra 6. Woordenschatkaarten thema's en vormen

APPLAUS!

Gids voor begeleiders

1.3. KENNISMAKINGSMETHODIEKEN

Dit zijn enkele voorbeelden van kennismakingsmethodieken die je kan gebruiken om de groep beter te leren kennen. Probeer op zoek te gaan naar connecties tussen de leefwereld van de deelnemers en theater.

Zoek de leugen

Vertel 5 dingen over jezelf waaronder 1 leugen. De rest van de groep raadt wat de leugen is.

Naamcirkel

De deelnemers gaan in een kring staan. Je richt je tot de deelnemer naast je, schudt hem/haar de hand en zegt op een heel enthousiaste manier: 'Hallo mijn naam is (gebruik je eigen naam). Leuk je te ontmoeten!'. Iedereen schudt op zijn/haar beurt de hand van de persoon die naast hem/haar staat. Introduceer verschillende emoties/intenties waarmee de openingszin kan worden gezegd: kwaad, verlegen, dromerig, verliefd, in tranen, schijnheilig, als een dier/stripfiguur/buitenaards wezen, enzovoort. Je kunt de spelers ook zelf de emoties en intenties laten kiezen en bij elke wissel een andere emotie/intentie toepassen.

Personenbingo

De deelnemers krijgen een **bingokaart** (🎲) en lopen rond in de ruimte. Ze lopen naar één persoon en stellen één vraag. Is het antwoord op de vraag uit de bingo 'ja', dan mogen ze de naam van die persoon in het vakje schrijven. Dan gaan ze naar een andere persoon voor de volgende vraag. Is hun kaartje als eerste vol, dan roepen ze bingo en hebben ze gewonnen! Doe als begeleider ook zelf mee zodat ze jou leren kennen.

Bespreek daarna de vragen in groep, zo kan je er dieper op ingaan.

- Wie danst graag?
  - ▶ Waar dans jij?
  - ▶ Op welke muziek?
  - ▶ Dans je graag alleen of met iemand anders?

- Wie vertelt graag verhalen?
  - ▶ Voor wie?
  - ▶ Waar?
  - ▶ Welke verhalen?

- Wie luistert graag naar muziek?
  - ▶ Naar welke muziek luister je graag?
  - ▶ Wanneer luister je naar muziek?
  - ▶ Waar luister je het liefste naar muziek?
  - ▶ Wie is je favoriete muzikant?
  - ▶ Maak je zelf muziek?

APPLAUS!

Gids voor begeleiders

- ▶ Zing je graag?
  - ▶ Speel je een instrument?
  - ▶ Voor wie maak jij muziek?
  - ▶ Waar maak jij muziek?
- Wie houdt van toneel?
    - ▶ Kijk je graag naar toneel?
    - ▶ Speel je graag toneel?

Verhalen uit mijn cultuur

Leg 4 woorden in het midden van de kring: dans, theater, verhaal en muziek. De deelnemers kiezen één woord en vertellen waarom ze voor dat woord kiezen. Dat kan om verschillende redenen zijn: omdat ze interesse hebben voor dans, omdat ze theater niet kennen, omdat ze zelf muziek maken,... Ze tonen een YouTube filmpje dat past bij hun gekozen woord met een artiest uit hun land van afkomst. Ze vertellen waarom ze dat filmpje kiezen. Hoe belangrijk zijn dans, theater en muziek in hun cultuur? Is het een manier om verhalen te vertellen?

1.4. WERKVORMEN OM WOORDENSCHAT TE INTRODUCEREN

Deze werkvormen kan je gebruiken om nieuwe woordenschat te introduceren.

Gebruik daarvoor de woordenschatkaarten (📄) theater en podiumkunsten in bijlage.

De extra woordenschat (voor hogere niveaus) kan je herkennen aan het label 'extra'.

Extra

Memory

Leg woordenschatkaarten van één thema door elkaar, zodanig dat je niet ziet wat op de kaart staat. Doe hetzelfde met de afbeeldingen. De deelnemers zoeken om beurt de juiste combinatie afbeelding-woord. Draaien ze een foute combinatie om, dan is hun beurt om en is het aan de volgende speler. Draai je een juiste combinatie om, dan mag je de kaarten houden en nog eens spelen.

Pictionary

Eén deelnemer trekt een woordenschatkaart en tekent het woord. De andere deelnemers raden wat het is. Je kan dit individueel of in groepen spelen.

Woorden uitbeelden

Eén deelnemer trekt een woordenschatkaart en beeldt het woord uit. De andere deelnemers raden wat het is. Je kan dit individueel of in groepen spelen.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

Zeg eens euh!

De deelnemers bedenken bij hun gewonnen kaartjes een voorbeeldzin. Nadien kiezen ze één woord uit en proberen daar één minuut over te vertellen zonder 'euh' te zeggen.

1.5. AANBOD CULTUURHUIZEN

Kies en promoot je voorstelling

De deelnemers kiezen per twee een folder van een kunsthuis uit. Elk groepje kiest een andere voorstelling om te presenteren aan de rest van de groep. Om zoveel mogelijk info over de voorstelling te verzamelen, kunnen ze de folder en de website gebruiken en info vragen aan personeel van het kunsthuis. Daarna stellen ze aan elkaar een voorstelling voor en geven daarbij hun mening. Gebruik de fiche in bijlage 'voorstelling kiezen: basis' (📄). Op het einde krijgt elke voorstelling punten. De voorstelling met de meeste punten, wordt de uitstap van de groep.

Zoek een voorstelling op maat

De deelnemers trekken per twee een woord uit de **woordenschatkaarten thema's en vormen** (📄) zonder te kijken. Ze zoeken een voorstelling die past bij dit woord via de websites en folders van de kunsthuizen en algemene culturele websites (Arsène50, Uitinbrussel, Visit Brussels, n22,...). Ze stellen de voorstelling voor aan de rest van de groep met de presentatiefiche 'voorstelling kiezen - extra' (📄).

Verdeel de deelnemers in groepjes en geef elke groep een verschillende opdracht. Een opdracht kan zijn: Zoek een dansvoorstelling op 26 november. Of zoek een performance over ongelijkheid in februari. Of zoek het eerstkomende festival in één van de kunsthuizen. De groepjes zoeken een voorstelling die past bij de beschrijving en vullen de fiche 'voorstelling kiezen - extra' (📄) in. Daarna presenteren ze hun voorstelling aan de rest van de groep.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

2. WORKSHOP: WEGWIJS IN DE KUNSTHUIZEN

2.1. DOELEN

- De deelnemers kunnen informatie vragen aan de balie van een kunsthuis over een voorstelling.
- De deelnemers kunnen een ticket kopen voor een voorstelling.
- De deelnemers kunnen hun emoties uitdrukken.

2.2. INHOUD VAN DE WORKSHOP

Thema	Werkvormen	Timing	Bijlages
Emoties	<ul style="list-style-type: none"> • Foto linken aan emotie • Lied linken aan emotie • Situatie linken aan emotie	60'	<ul style="list-style-type: none"> 7. Woordenschatkaarten emoties 8. Foto's appelsien 9. Emoties linken: basis 10. Emoties linken: extra
Informatie vragen & tickets kopen	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoog per twee (A-B) • Beeldverhaal • Rollenspel	90'	<ul style="list-style-type: none"> 11. Woordenschatkaarten info vragen en tickets kopen 12. Dialogen • Ik zoek een theatervoorstelling: basis • Ik zoek een theatervoorstelling: extra • Aan de infobalie van een kunsthuis: extra • Kaarten kopen: basis • Kaarten kopen: extra • Kaarten reserveren: basis • Kaarten reserveren: extra • Aan de ingang van de zaal: basis • Aan de ingang van de zaal: extra 13. A-B fiches • Ik zoek een theatervoorstelling: basis (fiche A - fiche B)

APPLAUS

Gids voor begeleiders

		<ul style="list-style-type: none"> • Ik zoek een theatervoorstelling: extra (fiche A - fiche B) • Aan de infobalie van een kunsthuis: extra (fiche A - fiche B) • Kaarten kopen: basis (fiche A - fiche B) • Kaarten kopen: extra (fiche A - fiche B) • Kaarten reserveren: basis (fiche A - fiche B) • Kaarten reserveren: extra (fiche A - fiche B) • Aan de ingang van de zaal: basis (fiche A - fiche B) • Aan de ingang van de zaal: extra (fiche A - fiche B) <p>14. Beeldverhaal</p> <p>15. Personages</p>
--	--	--

2.3. EMOTIES

Gebruik deze werkvormen om de **woordenschat van emoties** (🔗) in te oefenen. In een eerste fase kan je opnieuw de werkvormen uit workshop 1 gebruiken om de emoties te introduceren (memory, pictionary,...).

Foto linken aan emotie

De deelnemers krijgen **een foto van een appelsien** (🔗) in een bepaalde situatie en linken deze foto aan een emotie. Je kan de oefening ook omdraaien: geef de deelnemers een voorwerp (een stuk fruit, een fles, een muntstuk, een koekje,...) en laat hen foto's trekken van dat voorwerp gelinkt aan emoties.

Lied linken aan emotie

Laat de deelnemers enkele liedjes horen. Welke emotie linken ze aan dat lied? Voorbeelden: *Happy* van Pharell Williams, de intro van *Jaws*, *Someone like you* van Adèle,... De deelnemers kunnen daarna zelf een lied laten horen dat zij linken aan die emotie. Breng het gesprek op gang met stimulerende vragen uit de bijlage 'Emoties linken: basis' (🔗).

APPLAUS

Gids voor begeleiders

Situatie linken aan emotie

Maak 2 groepen en ga ver genoeg van elkaar zitten dat je de andere groep niet kan horen. Kies 2 emoties voor elke groep: bijvoorbeeld 'bang' en 'blij' voor groep 1 en 'verliefd' en 'boos' voor groep 2. Schrijf deze emoties op een groot blad. De deelnemers uit groepje 1 en 2 benoemen situaties waarin ze zich zo voelden. Schrijf de situaties kort op.

Elk groepje kiest nu één situatie uit. Die situatie spelen ze na voor de andere groep die probeert te raden over welke emotie het gaat. De groepjes gebruiken hiervoor de bijlage 'Emoties linken: extra' (📎).

Groep 1 speelt bijvoorbeeld een situatie na waarin iemand 'bang was': 'Toen ik voor de eerste keer het vliegtuig nam, was ik bang'. De deelnemers spelen de situatie na in het vliegtuig. 1 persoon speelt daarbij de steward(ess) en de drie anderen zijn passagiers op het vliegtuig, waarvan 1 persoon vliegangst heeft. De steward(ess) helpt de passagier om het hem/haar comfortabel te maken door een kussen aan te bieden, een glaasje water,... De medepassagiers stellen voor om van plaats te wisselen zodanig dat de bange persoon aan het raam kan zitten,... Groep 2 probeert de emotie 'bang' juist te raden.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

2.4. INFORMATIE VRAGEN & TICKETS KOPEN

De deelnemers oefenen hoe ze informatie kunnen vragen aan de onthaalbalie van een kunsthuis en hoe ze tickets kunnen kopen voor een voorstelling. Doe dit in twee fases.

In fase 1 leren de deelnemers de woordenschat kennen. Gebruik hiervoor de woordenschatkaartjes ‘informatie vragen en tickets kopen’ (📄) en de werkvormen bij woordenschat (zie workshop 1).

In fase 2 oefenen de deelnemers de woordenschat actief in. Maak hierbij zeker gebruik van de ruimte. Is er een podium, spots, een micro beschikbaar? Maak daar dan gebruik van! Zo krijgt een verhaal, dialoog,...een heel andere dimensie en ervaren de deelnemers wat het is om op een podium te staan. Dit zijn enkele **werkvormen** die je voor fase 2 kan gebruiken:

Dialogo per twee (A-B)

De deelnemers vormen duo's: cursist A en cursist B. Bepaal eerst het niveau en beslis of je met “basis” of “extra” zal werken. Deel nu aan de deelnemers de **A-B fiches** (📄) uit. Cursist A krijgt fiche A, cursist B krijgt fiche B. Op elke fiche staat een deel van een dialoog. Op fiche A staan de zinnen van de bezoeker en op fiche B staan de zinnen van de baliemedewerker. Ze zien niet wat er op elkaars fiche staat. Zo oefenen ze de dialoog in.

Je kan na een tijdje wisselen van duo en van fiche.

Beeldverhaal

De deelnemers krijgen een **reeks foto's** (📄) te zien die samen het verhaal vertellen van naar het theater gaan. Ze krijgen bij deze foto's geen tekst. De deelnemers proberen de foto's eerst in de juiste volgorde te zetten en vertellen daarna wat ze zien.

Rollenspel

Zodra de deelnemers de zinnen uit de woordenschatkaarten goed beheersen, kan je wat meer creativiteit in de dialoog brengen. Afhankelijk van het kunsthuis, kan je de dialogen aan de balie oefenen (eventueel met de baliemedewerker). Deelnemers kunnen zich verkleden om zich helemaal in te leven in hun rol. Je kan gebruik maken van de bijlage ‘**Personages**’ (📄) om iedereen een rol te geven. Gebruik eventueel de bijlage ‘**Dialogen**’ (📄) als het nog niet lukt zonder ondersteuning.

Extra

Je kan de dialoog op meerdere manieren brengen: al zingend of zeer teatraal (met veel gevoel voor drama en veel gebaren) of kies een bepaalde emotie waarin de deelnemers de dialoog moeten brengen.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

3. WORKSHOP: DE KUNST VAN VERHALEN BRENGEN

3.1. DOELEN

- De deelnemers maken kennis met de verschillende ruimtes en rekvisieten van de kunsthuisen door er zelf gebruik van te maken (podium, gordijnen, spot, kostuums,...).
- De deelnemers leren een verhaal brengen in groep.
- De deelnemers experimenteren met verschillende vormen van theater (zang, dans, toneel,...).

3.2. INHOUD VAN DE WORKSHOP

Thema	Werkvormen	Timing	Materiaal
Opwarming	<ul style="list-style-type: none"> • Ik ga naar een optreden en neem mee... • Verkleedspel • Rekvisietenroof	30'	<ul style="list-style-type: none"> 16. Ik ga naar een optreden en neem mee...: basis 17. Ik ga naar een optreden en neem mee...: extra 18. Verkleedspel instructies 19. Personen beschrijven: basis 20. Personen beschrijven: extra
Verhaal creëren	<ul style="list-style-type: none"> • Foto's • Verteldobbelstenen • Bewegende beelden • Woorden	60'	
Verhaal vertellen	<ul style="list-style-type: none"> • Schaduwspeel • Riedels • Dans • Stop-motion-video	60'	Gebruik het materiaal dat beschikbaar is in het kunsthuis

3.3. THEATER EN STORYTELLING

3.3.1 Opwarming

Doe aan het begin van de workshop wat oefeningen om de creativiteit en inleving van de deelnemers aan te wakkeren. Je kan daarvoor deze werkvormen gebruiken.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

Ik ga naar een optreden en neem mee...

Geef de deelnemers de volgende opdracht: Je moet onverwachts een artiest vervangen in een solostuk en een voorstelling geven in dit kunsthuis. Je mag maar 3 dingen meenemen. Wat nemen ze mee en wat laten ze thuis? Gebruik de bijlage 'Ik ga naar een optreden en neem mee - basis' (📄) met voorwerpen op waaruit ze kunnen kiezen.

Laat de deelnemers zelf bedenken en benoemen wat ze zouden meenemen. Of selecteer enkele voorwerpen die je helemaal niet zou meenemen naar een optreden. De deelnemers bedenken wat ze dan toch met het voorwerp zouden kunnen doen. Bijvoorbeeld 'een bloem'. De deelnemers bespreken dan in groep wat ze met een bloem zouden kunnen doen. Bijvoorbeeld: op het einde afgeven aan de artiesten als bedanking of de bloem opeten tijdens de pauze of... Voor de hogere niveaus kan je ook de bijlage 'Ik ga naar een optreden en neem mee - extra' (📄) gebruiken.

Verkleedspel

In het midden van de ruimte liggen een aantal kledingstukken. Er worden twee groepen gemaakt. Geef elke groep een andere fiche met instructies uit de bijlage 'verkleedspel instructiefiches' (📄). De bedoeling is om één deelnemer van elke groep zo snel mogelijk correct aan te kleden aan de hand van instructies gegeven door zijn groep. De groep moet ook goed of fout melden voor ze een volgende instructie geven.

Rekwisietenroof

Maak twee groepen die recht tegenover elkaar gaan staan. In elke groep moet er één persoon aangekleed worden. De andere deelnemers krijgen een nummer. In het midden is er een cirkel met daarin een kledingstuk. De spelleider roept een nummer en de deelnemers met dit nummer rennen naar de cirkel om het kledingstuk te grijpen en naar hun kamp te brengen zonder getikt te worden door de tegenstander. Op het einde beschrijven beide groepen de aangeklede persoon uit hun groep aan de hand van de bijlage 'Personen beschrijven' (📄). De groep met de meeste correcte beschrijvingen wint.

3.3.2 Verhaal creëren

Een verhaal bedenken uit het niets is niet eenvoudig. Geef de deelnemers daarom iets om van te starten. Dat kan een foto, woord of afbeelding zijn, maar ook een lied, een ervaring of anekdote.

Via een foto

Gebruik foto's uit bijvoorbeeld een krant of tijdschrift of een pagina uit een stripverhaal en laat de deelnemers daar een verhaal rond verzinnen. Je kan ook vragen aan de deelnemers om elk een foto mee te brengen (fysiek of op smartphone). Geef de foto van persoon X dan aan persoon Y en omgekeerd. De deelnemers bedenken een verhaal bij de anderen hun foto.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

Via verteldobbelstenen of story cubes

De deelnemers dobbelen (als je geen verteldobbelstenen hebt, kan je de app “story cubes” downloaden). Vertrek van de gedobbelde afbeeldingen om een verhaal te creëren. Link eventueel op voorhand de dobbelstenen aan iets. Bijvoorbeeld: een dobbelsteen voor het personage, één voor de setting, één voor een voorwerp,... Aan de hand van de gedobbelde afbeeldingen creëren ze een verhaal.

Via bewegende beelden

Toon de cursisten een korte video van YouTube of kies voor een scène uit een tv-serie zoals Friends of FC De Kampioenen. Zet het geluid van de video af voordat je die toont zodanig dat de deelnemers enkel de beelden te zien krijgen en er zelf een script of verhaal bij kunnen verzinnen.

Via bepaalde woorden

Selecteer zelf enkele woorden/thema's die je op een blad schrijft en waaruit ze mogen kiezen of vraag aan de deelnemers om enkele woorden neer te schrijven die eerst door hun hoofd schieten. Daarna leg je alle woorden in het midden en kiest elk groepje één (of meerdere) woorden die ze gebruiken om hun verhaal te bedenken. Je kan de oefening wat sturen door enkele thema's op te geven waarbinnen de deelnemers woorden moeten kiezen, bijvoorbeeld:

- Personages: een zakenvrouw, een postbode, een alleenstaande moeder, een moeilijke tiener,...
- Het weer: tropische storm, zomeravond, een witte sneeuwlaag, een regenachtige herfstdag, ...
- De setting: een lokaal café, een winkelcentrum, een bergtop, een strand, een keuken, ...
- Voorwerpen: een step, een wapen, een gezelschapsspel, een lepel, een haar, ...
- Het plot: een verdwijning, een gebroken hart, een affaire, een moord, een ongeluk, een ruzie, een avontuur,...
- Het tijdperk: de oertijd, de middeleeuwen, het jaar 2500, vandaag, verschillende tijdstippen, ...

3.3.3 Verhaal brengen

Hoe de deelnemers het verhaal brengen kan je volledig zelf invullen. Kies een werkvorm die bij de groep past. Speel je een muziekinstrument? Dan kan je de groep bijvoorbeeld begeleiden op gitaar. Dit is de ultieme oefening om maximaal gebruik te maken van de setting van het kunsthuis. Gebruik kostumering of rekwisieten als deze beschikbaar zijn, breng het verhaal op het podium, ga onder een spot staan,... De rest van de deelnemers spelen publiek. Dit zijn enkele mogelijke werkvormen:

APPLAUS

Gids voor begeleiders

Schaduwspel

Hang een wit doek op het podium met een spot achter. Een verteller vertelt het verhaal en de andere deelnemers beelden uit achter het doek.

Riedels

Taalriedels zijn zinnestelsels die je uitspreekt op een bepaalde beat. De bedoeling daarvan is om een goede uitspraak en ritme te bevorderen. Geef het ritme aan met een slaginstrument of door te klappen in je handen. Riedelen is zeer geschikt voor lage niveaus omdat je veel herhaalt. Dit is een voorbeeld van een riedel:

B: Zwem jij graag?

A: Nee, dat doe ik niet graag.

B: Dans jij graag?

A: Nee, dat doe ik niet graag.

B: Fiets jij graag?

A: Nee, dat doe ik niet graag.

B: Hou je van lezen?

A: Ja, ik hou wel van lezen.

B: En hou je van eten?

A: Ja, ik hou ook van eten.

B: En hou je van mij?

A: Ja, ja, ik hou heel veel van jou!

Bron: Riedel en ritme (2005)

Dans

Vertel je verhaal door je lichaam te laten spreken op muziek. Je kan het publiek daarna vragen hoe ze de dans interpreteren en de dansers kunnen hun verhaal toelichten. Zo maak je er ook een spreekkans van.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

Stop-motion-video

Stop-motion is een techniek waarbij je een filmpje maakt door verschillende foto's met een kleine verandering aan elkaar te plakken. Je kan de foto's aan elkaar plakken met Moviemaker of Quicktime.

Meer inspiratie?

- Maak een installatie met voorwerpen die deelnemers associëren met hun verhaal.
- Schrijf een script en maak een film. Gebruik verschillende scènes (binnen en buiten), decors, acteurs, perspectieven, attributen, ... Verdeel rollen onder de deelnemers: regisseur, kostuummaker, visagist, techniker, cameraman/vrouw, decorontwerper, ...
- Gebruik improvisatietechnieken.

APPLAUS

Gids voor begeleiders

4. RONDLEIDING IN HET KUNSTHUIS

Thema	Werkvormen	Timing	Bijlages
Rondleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Stel je vraag • Speel je personage • Quiz	1'30	<p>21. Vraagkaarten bij rondleiding</p> <p>22. Personages (zie bijlage nr. 15)</p>

Maak een rondleiding zo concreet en interactief mogelijk. Gebruik hiervoor de tips in de intro van deze gids over een veilige sfeer creëren, duidelijk Nederlands spreken en werken op maat van beginners. Met deze werkvormen stimuleer je de deelnemers om tijdens de rondleiding Nederlands te oefenen.

Stel je vraag

De deelnemers krijgen 1 vraag die ze tijdens de rondleiding moeten stellen. Je kan samen met de deelnemers nadenken over interessante vragen of over wat ze graag willen weten. Of gebruik de bijlage 'Vraagkaarten bij rondleiding' (📄). Betrek ook het andere personeel in de rondleiding. Zo kunnen ze informatie vragen aan of een ticket reserveren bij een onthaalmedewerker om te oefenen wat ze al geleerd hebben in vorige workshops. Of laat hen technische medewerkers ondervragen over de belichting, het decor, het geluid en zo meer. Repeteren er artiesten tijdens de rondleiding? Regel op voorhand een korte ontmoeting.

Speel je personage

De deelnemers kruipen tijdens de rondleiding in de huid van een bepaald type bezoeker. Tijdens de rondleiding spelen ze die rol door vragen te stellen, te acteren, zich te verkleeden,...

Gebruik de bijlage 'Personages' (📄) voor enkele voorbeelden: zwangere vrouw, kind, cultuurliefhebber, norske man, geïnteresseerde bezoeker, ... Of vind er zelf enkele uit!

Quiz

Hou na de rondleiding een quiz waarin je de informatie van de rondleiding verwerkt.

Zijn de deelnemers beginners? Gebruik dan meerkeuzevragen in je quiz met eventueel illustraties of afbeeldingen.

Voorbeelden:

- Waarom staat de naam Beursschouwburg fout geschreven boven de ingang?
  - a) Ze hebben een fout gemaakt en het was te duur om dit op te lossen.
  - b) De communicatiemensen vinden correcte spelling niet belangrijk.
  - c) Het is moeilijk om Beursschouwburg te zeggen. Dit zijn de verschillende uitspraken. Het is humoristisch

APPLAUS

Gids voor begeleiders

- Welke artiest kwam al in het Kaaitheater?
  - a) Michael Jackson
  - b) Anne Teresa De Keersmaeker
  - c) Angèle
- Hoeveel weegt een spotlight in het KVS?
  - a) 500 gram
  - b) 16 kilogram
  - c) Minimum 5 kilogram
- Wat zou jij als artiest op je 'rider' zetten voor backstage?
  - a) Een hangmat
  - b) Een jacuzzi
  - c) Een labrador puppy
  - d) 5 kilogram Marshmallows
  - e) Kies zelf!
- Wanneer zet Bronks je uit de zaal?
  - a) Wanneer je luidop meezingt.
  - b) Wanneer je de voorstelling filmt.
  - c) Wanneer je kinderen uitlacht.
  - d) Wanneer je alcohol drinkt in de zaal.
  - e) Wanneer je niet mee applaudisseert.
- Wat zou je zelf programmeren op Kunstenfestivaldesarts?
  - a) Een babbel met mensen over heel de wereld
  - b) Een workshop jodelen
  - c) Een theaterstuk door vrouwen
  - d) Een hele nacht film onder de sterren
  - e) Kies zelf!

APPLAUS

Gids voor begeleiders

5. VOORSTELLING

Thema	Werkvormen	Timing	Bijlages
Voorgesprek	<ul style="list-style-type: none"> • Info voorstelling • Gewoontes kunsthuis • Praktische afspraken	1'	23. Do's & don'ts voorstelling
Nagesprek	<ul style="list-style-type: none"> • Groepsgesprek met beelden en emoties • Groepsgesprek voor beginners • Nabespreking met artiest of regisseur	1'30	24. Nabespreking voorstelling 25. Vraagkaarten: voorstelling nabespreken 26. Personen beschrijven (zie bijlages 19 en 20) 27. Woordenschatkaarten emoties, theater, podiumkunsten, thema's en vormen (zie bijlages 2, 3, 6 en 7)

5.1. VOORGESPREK

Lees samen de korte inhoud van de voorstelling waarnaar jullie gaan kijken. Zoek al wat info en beeldmateriaal over de maker, de artiesten en het thema.

Bespreek met je groep hun verwachtingen en maak praktische afspraken. Waar, wanneer en met wie spreken jullie af? Wie verzamelt de tickets?

Denk ook aan de gewoontes bij een voorstelling. Welke regels zijn er bijvoorbeeld in een kunsthuis? Gebruik hiervoor de bijlage 'Do's & don'ts' (📎).

5.2. NAGESPREK

Groepsgesprek met beelden & emoties

Stimuleer je groep tijdens het nagesprek met afbeeldingen en woordenschatkaarten emoties om ze aan het spreken te krijgen. Laat iedereen bijvoorbeeld 1 afbeelding kiezen dat ze associëren met de voorstelling.

Bespreek de voorstelling in groep bijvoorbeeld met deze vragen:

- Wat ga jij altijd onthouden?
- Wat vond je positief?
- Wat vond je negatief?

APPLAUS

Gids voor begeleiders

- Wat zag je?
- Welke bewegingen zag je?
- Wat gaan jullie thuis vertellen?
- Aan wat moest je denken?
- Waar heb je nog vragen over?
- Hoe zagen de personages/artiesten eruit?
- Hoe voel je je daarbij?
- Hoe waren de reacties van het publiek?
- Wat vonden jullie niet realistisch?
- Wat is het verschil tussen deze voorstelling en het echte leven?
- Wat vond je van de muziek?
- Hoe was de belichting?
- Waarover ging het volgens jou?
- Wat denk je dat 'dit moment of deze actie' betekende?
- Heb je ooit al zoiets gezien?
- Wat zouden ze hier in andere landen of culturen van vinden?
- Zou jij het einde veranderen?
- Wil je nog voorstellingen zien?
- Begrijp je dat mensen hiervoor betalen?
- Wou je zelf mee op het podium staan?

Zorg ervoor dat iedereen aan de beurt kan komen en moedig verlegen deelnemers aan.

Groepsgesprek voor beginners

Zijn je deelnemers beginners? Gebruik dan de bijlage 'Nabespreking voorstelling' (S) en laat ze in kleine groepjes voorbereiden. Zo kan je daarna de voorstelling in grote groep bespreken.

De bijlage 'personen beschrijven' en de woordenschatkaarten 'emoties', 'podiumkunsten', 'theater' en 'thema's en vormen' kunnen de groep helpen bij het formuleren van hun mening.

Nabespreking met artiest of regisseur

Bedenk samen met je groep vragen die ze kunnen stellen aan de artiest of gebruik de bijlage 'vraagkaarten: voorstelling nabespreken' (S) indien nodig.